

מאורי הא"ש

שמואל שלמה טעללער - קרית יואל

לזכרו הבהיר של
כקש"ת מרנא הגה"ק
רבי אליקים
שלעזינגער
זצוק"ל
ראש ישיבת הרמ"ה לאנדאן

פרשת
בה"ב תשפ"ו
גליון
יג

ב"ה

יצא אל רחוב העיר, ויזעק זעקה גדולה ומרה

סח) סיפר הגה"צ רבי דוב וויין זצ"ל: היה זה לפני כשמונים שנה בעיר תל אביב, בימים ההם אשר עוד גר שם הרה"ק מהר"א מבעלזא זצ"ל, ואתו עמו גדולי וראשי הישיבות, וכן הישיבות הקדושות "בית יוסף" ו"היכל התלמוד" ועוד הרבה אדמו"רים ורבנים, כי באותה עת היתה העיר מרכז מפואר ליהדות החרדית.

ויהי היום בשבת קודש אחה"צ בימי הקיץ, חום גדול שרר בחוץ והזיעה נגרה מכל עבר. לפתע הבחנתי בהגאון הצעיר רבי אליקים שלעזינגער, אשר כבר אז נודע שמו לתהלה כגדול בתורה, והוא צועד בצעדים מהירים כשהוא לבוש במעיל חורף עבה וצעיף כרוך על צוארו, כאילו עומדים אנו בעיצומו של חודש טבת ביום קר ושלג. מיד עלה בלבי כי דבר מה עומד לקרות, ומהרתי לצעוד עמו יחדיו.

באותה שבת התנוססו מודעות גדולות בחוצות העיר המזמינות את הציבור לבוא אל "בית ביאליק", שם נערכו בכל שבת מסיבות המכונות "עונג שבת", ובהן הופיעו אנשים מפוקפקים מן התנועה הציונית ונשאו מדברותיהם, ולפעמים אף ערכו שם מסיבות בתערובות ר"ל. באותה שבת הודיעו כי ינאם שם מאיר בר אילן (בערלין) ראש ה"מזרחי", אשר לדאבון לב היה בנו הצעיר של הגה"ק הנצי"ב מוואלוז'ין זצ"ל שסר מהדרך ה"י.

בראותי את רבי אליקים נכנס לשם, נלויתי אליו, ולתמיהתי אני רואה אותו אליקים מתקרב לדוכן הנואמים.

אך החל מאיר בר אילן לשאת את מדברותיו, והנה הרים רבי אליקים את קולו וקרא בחיל: "אוי לו לאדם שמכר יחרותו בעבור פרוטות!..."

תיכף ומיד התנפלו עליו מכל עבר והכווהו מכות רצח, והשליכוהו מחוץ למקום ושם הוסיפו להכותו ולבזותו. באותה שעה הבנתי אל נכון טעם הדבר אשר לבש מלבושי חורף עבים, כי ידע מראש את אשר נכון לבוא עליו עבור מחאתו.

אכן! זעקה זו אשר זעק רבי אליקים לפני שמונים שנה, לא פסקה אף לרגע במשך שמונים השנים הבאות, ותמיד זעק את זעקתה של היהדות החרדית, זעקת האמונה הטהורה, עד אשר הגיע יום י"ז שבט תשפ"ו, שבו נשתתק הקול בעוה"ר עד בוא יום משיח צדקנו.

דעה והבדלה...

סט) כאשר דיברתי עם מו"ז זלה"ה בענין אלו שהולכים אל בני ישמעאל להחזיקם נגד הציונים, וההתנגדות של היהדות החרדית לפעולותיהם.

בצעירותי גם התווכחתי איתו כי לענ"ד לא הבנתי החסרון בזה, הסביר לי כי מה שאמרו חז"ל "אם אין דיעה הבדלה מניין", הכונה הוא לב' הצדדים, כי יסוד מלחמתינו הוא 'התבדלות מרשעים', אבל זה צריך להיות בדיוק לפי המסורה שקבלנו מרבوتינו הק' בענין זה, דהיינו במקום שיש צורך לעשות הבדלה חייבים אנו להתבדל, אך במקום שאין צורך בהבדלה אסור להתבדל, כי באין דיעה ומסורת הרי שיש שלא יתבדלו כלל, ויש שיתבדלו יתר על המידה.

אגב, בפסח לאחר מכן שהיתי אצלו בלאנדאן, אז ביקש מהילדים שלי שיביאו את החוברות של אלו שהלכו אל הישמעאלים, ומסבירים שם שיטתם, וזרקו לתוך האש של שריפת חמץ.

ראיתי זאת כמי שרוצה לחדד אצלי את מה שדיברנו בשעתו על כמה צריך ללכת במסורת וכמה יש להתרחק מאלו שאין הולכים במסורת וקבלת אבותינו ורבותינו. (מרשימות נכדו הגרא"ש שליט"א ירושלים ע"ה"ק).

החשיבות כאשר השמש אינו עומד בשוה עם קנה המנורה

ע) באחד מביקוריו בארה"ק, איזה ימים לפני חנוכה, הלכנו ברחובות מאה שערים, וזקיני ז"ל שם לב למנורה שכבר עמדה בפתח הבית, והשמש נקבע למעלה מכל שבעה קני המנורה. והביע את הנאתו ממנורה כזו אשר רואים בעליל שהשמש לא שייך לשאר קני המנורה.

ראיתי התפעלותו מזה, ורציתי לשמחו, החלטתי לקנות לו מנורה כזו ושלחתי ללאנדאן. ואכן נהנה מזה מאד, והשתמש בזה מאז בימי החנוכה.

באחד השנים שהייתי עם המשפחה בחג הפסח בביתו, בשבת הגדול אכלנו הסעודות בקומה השניה, ושם על הארון היה מונח המנורה הנ"ל, הראתי לזקיני ז"ל "הנה המנורה שקניתי לך".

שוב התחיל להפליג בהנאה על המנורה, והסביר החשיבות של מנורה כזו, כי כי מעל הכל יש בזה יתרון כי השמש אינו נמצא יחד עם שאר הנרות, ואמר בכאב ש"היום השמשים למיניהם הם קובעים ועושים ומחליטים, השמש עליו לדעת כי אין לו שום זכות לחוות דיעה משלו, ומסרתו רק להיות שמש גדולי ישראל ולא יותר..."

בענין זה התבטא כמה פעמים על שבעבר גדולי ישראל מכל החוגים הם עצמם היו העסקנים בכל דבר והם הפעילו באופן טעכני את העסקנים, אם ניקח לדוגמא את הכתב סופר את מהר"י אסאד, ובהמשך הרש"ב מליובאוויטש, הגר"ה מבריסק, החפץ חיים וכן הלאה עד דורינו אנו הרה"ק מסאטמאר, החזון איש, הרב מבריסק, אפילו ר' אהרן קאטלער ור' איסר זלמן, הם אלו שהתעסקו והפעילו את העסקנים.

אולם היום העסקנים הם אלו שעושים הכל ובאים לפעמים להתייעץ עם הרבנים או לקחת ברכתם ולפעמים גם זה לא, ובכל תלה הרבה מחוסר ההצלחה במערכות שונות. (מרשימות נכדו הגרא"ש שליט"א ירושלים ע"ה"ק).

השליחות הגדולה מהרה"ק מסאטמאר והגר"א קאטלער

עא) כאשר הייתי בארה"ב בערך שנת תשי"ב-תשי"ג, השתדל עבורי ידידי המושלם הר"ר אוריאל צימער ז"ל שאקבל אפוינטמענט לכנס ל'יחידות' אצל רבו מ... ז"ל. כי היה לו אינטערעסע שאוכל להכירו מקרוב.

זה היה בהתקופה הסוערה של ימים בנות', כאשר הממשלה הציונית כפו בכפי' בנות ישראל לצבא הטמא שלהם, והיו מחאות גדולות באר"י, ובאותה תקופה התכוננו בארה"ב גם להפגנה גדולה במאנהעטן.

במציאות כל האדמו"רים והראשי ישיבות השתתפו באותה הפגנה, חוץ מאותו אדמו"ר. ורצו לילך לדבר עמו בענין זה, ולבקש מלפניו שישתתף הוא

והציבור שלו בהפגנה עם כל היהדות החרדית.

כאשר מרן רבינו חק' זלה"ה שמע שקבעו לי אפוינטמענט אצלו, יעץ לי לקבל האפוינטמענט, ככה אוכל לדבר עמו אודות להשתתף בהמחאה.

הייתי בשב"ק אצל הגר" אהרן קאטלער ז"ל בלעיקוואד, והשתתפתי אצל השיעור שלו, אחרי השיעור קרא לי במיוחד, ואמר לי היות ששמע שקבלתי אפוינטמענט אצל אותו אדמו"ר - הוא דיבר נגדו בדיבורים חריפים מאד - ע"כ אני מחויב לילך ולומר לו דברים מפורשים שהוא מחויב להשתתף עם הציבור שלו שלא יהיה בגדר פורש מן הציבור. הוא ציטט מלשון הגמ' וכו' גאר שארפע דיבורים שאכמה"ל.

במוצש"ק נסעתי לוויילאמסבורג, ונכנסתי לרבינו זלה"ה, והוא מסר לי שליחות מיוחדת מה לומר לאותו אדמו"ר. ואחרי ככלות הכל אמר לי רבינו בלשון "ויערש נישט נתפעל פון אים"...

אני באתי אצלו, כבר ידעתי את מהלכו ואת הכוחות שמשמש עמהם - כ'האב דאך געוואוסט די ענינים, כ'האב אנגעהאלטן דעם טיש, אז איך האלט עפעס, האב איך שוין געזעהן אז איך בין בעה"ב אויף אים, נישט ער אויף מיר. - (כנראה שראה שהוא משמש באיזה כוחות נגד בר שיחתו, ע"כ עשה פעולות שלא יוכל להתגבר עליו).

תחילת השיחה היה זייער קלאר, דברנו ברמב"ם, שוב התחיל לשאול אם לומדים חסידות בישיבתינו, שאלתי על מה הכוונה, וכאשר התחיל לומר מה שיש חוב ללמוד בישיבה, עניתי "הלא כל זה כ' במסילת ישרים, מ'לערנט "מסילת ישרים", "חובת הלבבות"....

שוב אמרתי לו השליחות שיש בידי ממרן מפאטמאר, ומהגר"א קאטלער", אהה.... הוא התחיל לענות...

אינמיטן האט ער אנגעהויבן רעדן אויפן חזו"א, כ'האב נישט געקענט פטור ווערן פון אים, כ'האב געהאט אן אפוינטמענט אויף צוואנציג מינוט כ'בין געווען דארט א שעה, ער האט מיך נישט ארויסגעלאזט, הוא ראה שאיני מסכים עמו, ולא היה יכול להשלים עם זה, ער קען דאס נישט אראפשלונגען...

כאשר ראה שאיני סובל דיבוריו על החזו"א אמר לי "כוועל שוין נישט רעדן אויף איהם", אבל לעצם הענין בנוגע השתתפות עם ההפגנה נגד הגיוס, ועל דברי רבי אהרן שהוא כפורש מן הציבור, ענה ברורות "אינז זענען כלל ישראל, דאס איז כלל ישראל ויער ס'ניט מיט אינז איז ניט כלל ישראל".

נאכדעם האט ער געזאגט אפאר זאכן וואס כ'האב אים געזאגט וועגן ציונות, ע"ז היה תשובתו "איך האב נישט געוואוסט, כ'האב נישט געוואוסט". ער האט מיר נישט געלאזט ארויס גיין. כ'האב נישט געקענט פטור ווערן פון אים... (משיחה פרטי, כסלו תשע"ב)

הם קנאוני בלא א-ל

עב) סיפר לי הרה"ג ר' שלמה באמבערגער שליט"א: בימי בחרותי למדת אצל מוריני ראש הישיבה ז"ל בישיבה"ק בלאנדאן, ושוב נסעתי ללמוד בירושלים עיה"ק.

ביום מן הימים בא מוריני ז"ל לבקר בארץ הקודש, ואני נתלויתי עמו וניסיתי לשמשו כפי הראוי מדין 'תלמיד לרב'.

פעם אחת אחרי התפלה מוריני ז"ל יצא מבית המדרש ואני הלכתי לצדו, ועמד שם טעקסי ודגל הציוני היה תלוי מאחוריו - היה לי מחשבה להוכיח למוריני ז"ל שהגם שנסעתי ללמוד בארץ ישראל לא נחמצתי ולא נתפסתי לציונות, ונשארתי קנאי כפי שלמדתי בבית מדרשו - כי ידעתי התנגדותי ללמוד באר"י - מיד קרעתי הדגל מעל הטעקסי.

מוריני ז"ל הסתכל עלי ברוגז "פ'איז דיינס? פארוואס רירסטו אן זאכן וואס איז נישט דיינס?!"...

"זה היו עבורי ספר מוסר שלם בסוגיא דקנאות. קנאות מהו, דיני דממונא מהו, ועניינים שבין אדם לחבירו מהו". איינס טוט נישט ערזעצן דאס צווייטע. ביי א איד וואס פירט זיך על פי שולחן ערוך, טוט איינס נישט ערזעצן דאס צווייטע...

א"ה: נעתיק בזה עובדא אצל מרן רביה"ק זלה"ה בענין זה, מס' "מבצר תורה ויראה" ח"א:

"מרן רבינו זי"ע לא היתה דעתו נוחה כלל כשהיו צעירי הצאן אשר השתמשו במלחמתו, מלחמת ה' בעמלק אשר לחם נגד הציונות, לעשות מעשים פראים אשר גרמו חילול השם רח"ל. ורבינו היה צועק ומכריז כי דבר זה משחית את כל המערכה, כי עי"ז וכלו לומר ולהראות באצבע כי הקנאים הם חבורת אנשים פרוצים העושים מעשים אשר לא יעשו..."

פעם אחת אירע בעת המערכה, כאשר צויה רבינו הנהגה "התאחדות הרבנים" לקרוא להציבור לצאת להפגנה גדולה נגד המדינה הציונית. וכדרכם יצאו הבחורים בהמוניהם והדביקו מודעות וכתובות המעוררים נגד הציונים וקוראים לבוא אל ההפגנה.

והנה כמה בחורים נכנסו באישון לילה לתוך ביהמ"ד 'קליימער סט. שוהל', מול מעון קדרשו של רבינו בקרן הרחובות בעדפארד וקליימער, ושם תלשו וקרעו את דגל הציונים "בלוי און ווייסע פאן" שהיה תלוי בתוך בית המדרש.

והי בבוקר כבוא המתפללים וראו את אשר נעשה, הקימו רעש גדול ומהומה, ומהרה הגיע הדבר אל עיתוני הציונים אשר עשו מזה "צימס" להוכיח כי אנשי סאטמאר אינם אלא חבורת פראים המתפרצים לבתי מדרשות ומזיקים נכסי אחרים.

ראשי הקהלה של הבית מדרש חפצו להתראות בדחיפות עם מנהל מוסדות סאטמאר, איש סודו ואמונו של הרב, הרה"ח ר' ליפא פרידמאן ז"ל. גם מצד ארגוני רבנים שונים הגיעו מחאות וטענות כלפי סאטמאר על המאורע שהיה.

נכנס ר' ליפא אל הקודש פנימה וסיפר לפני הרבי כי ראשי הקהלה של הבהמ"ד חפצים לבוא אליו בענין זה, ובקש לידע מה ישיב להם. כששמע הרבי את הדברים, ענה בתוקף: "יבואו הנה! אני בעצמי חפץ לדבר עמם!"

נסה ר' ליפא להסביר לפני הרבי כי אין זה לפי כבודו של הרבי להשפיל עצמו לפני אנשים אלו ולהתווכח עמם, בשעה שאינם מבינים ולא יבינו שיטתו של הרבי, אך הרבי עמד על דעתו שברצונו לדבר עמם.

כאשר באו האנשים אל הרבי והציעו טענותיהם כי בחורי סאטמאר נכנסו לבית מדרשם ועשו בו שמות בתוך הלילה, ענה להם הרבי: "ראשית עלי לומר לכם כי איני מסכים עם מה שעשו כמה בחורים חסרי אחריות על דעת עצמם, ודבר זה הוא נגד רצוני ממש".

"אך אל תרמו בנפשכם כי כמה שאני מתנגד לפעולות הפראיות, ובוזה שאני מתייצב נגד אלו אשר תלשו את דגל הציונים במקום שנכנסו אליו בלא רשות, כי בזה נתתי הסכמתי לציונים ולמעשיהם. הלילה לשום יהודי להעלות על דעתו מחשבה כזו עלי כאילו הסכמתי להם, כי עודני עומד בדעתי ואלהם נגרם ככל כחי, אלא שלעשות מעשים כאלו איני מסכים בשום פנים ואופן..."

ויצאו האנשים מלפניו ולא היה להם פתחון פה להשיב אחר דברים ברורים ומפורשים כאלו.

אמנם על הבחורים שעשו את המעשה הקפיד רבינו מאד, כי הפעולות הפרועות הללו גורמות לחילול השם וגם מזיקות הן להמערכה, ומלבד זאת שאל אותם הרבי: "און וואס טוט זיך מיט גניבה?!"...